

Parnassiapark te Bergen aan Zee

een 'heemtuin' uit 1914 komt tot leven

Nelleke Rosier en Peter Lassooy

"Jullie leken me intelligente mensen, maar dat je die tuin nu precies op dat kale zand aanlegt is natuurlijk oerstom", sprak een aanwonende naar aanleiding van onze eerste

door tuinarchitect L.A.Springer het Parnassiapark ontworpen. Zijn ontwerp werd echter niet uitgevoerd. In 1911 kwam een park tot stand, mogelijk mede naar ideeën van mevrouw M.A.D. van Reenen-Völter, grondlegster van Bergen aan Zee. In

voormalige Duinmuseum zijn nog terug te vinden. Maar de beplanting is verruigd en minder soortenrijk geworden.

Sinds 1977 gebruikt de afdeling Noord-Kennemerland van het IVN - Vereniging voor natuur- en milieu-

graafwerkzaamheden in februari 2005. Als initiatiefnemers voor de restauratie van de heemtuin in het Parnassiapark heb je wel het een en ander uit te leggen.

In dit artikel willen we een beeld schetsen van de ervaringen die we hebben opgedaan bij het begin van de restauratie en onze plannen aangeven voor de nabije toekomst.

Geschiedenis

In 1907 werd in Bergen aan Zee

1914 werd op het terrein van het Parnassiapark een botanische tuin en een Duinmuseum gerealiseerd. In 1953 werd het park door de gemeente Bergen aangekocht en deels heringericht. Hoewel er in de loop der jaren wel af en toe herstellingrepen zijn uitgevoerd, is de kwaliteit van het park eigenlijk vanaf het begin steeds minder geworden. De paden werden grotendeels geasfalteerd, verschillende elementen zoals een volière, een dierenparkje en het

educatie, het Duinmuseum. Het gebouw, omgedoopt tot 'Veldstudiecentrum Parnassia', wordt volop gebruikt voor natuurtentoonstellingen en vele andere natuur- en milieueducatieve activiteiten. Een groep, bestaande uit IVN-leden, vertegenwoordigers van de gemeente en geïnteresseerden in tuinhistorie, heeft in 2004 het initiatief genomen om de overwoekerde heemtuin te herstellen. Na het nodige historische bronnenonderzoek is

er een nieuw tuinontwerp gemaakt dat grofweg de oude contouren volgt. Dit ontwerp zal de komende tijd worden gerealiseerd.

Heden

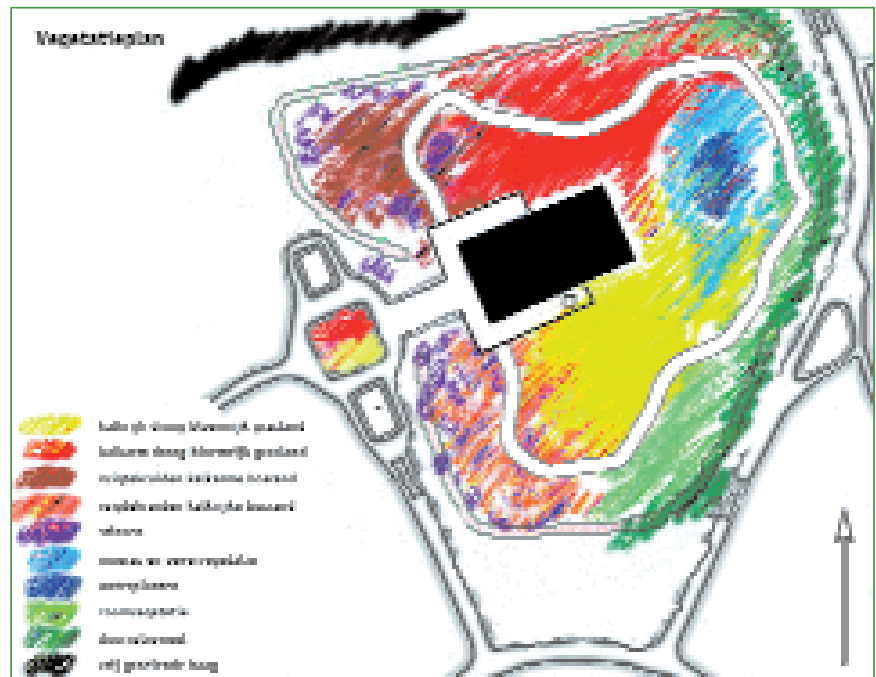
Nadat de eerste plannen waren uitgewerkt, werd het tijd de bevolking te informeren en te onderzoeken of een dergelijke ingreep op steun zou kunnen rekenen. In de herfst van 2004 zijn op verschillende manieren de plannen onder de aandacht gebracht. De lokale en de regionale pers zijn geïnformeerd, er zijn informatie-bijeenkomsten belegd en de aanwonenden zijn aangeschreven. Enkele leden van de werkgroep hebben een DVD samengesteld, waarin o.a. met behulp van oude foto's wordt getoond hoe het park er vroeger uitzag. Ook is te zien hoe een actuele heemtuin is aangelegd. De DVD sluit af met beelden van de te verwachten planten en dieren. De beelden van hoe het vroeger was waren voor velen een verrassing en hebben de nieuwsgierigheid gewekt. Hoewel niet iedereen even enthousiast was, werden er toch geen bezwaren tegen de kapvergunning ingediend en kon in januari 2005 met het grondwerk worden begonnen.

De werkgroep had wel wat zorg over eventuele reacties na de kaalslag (zie inleiding), maar dat viel in de praktijk erg mee.

Inmiddels is het grondwerk klaar, zijn de paden aangelegd en de hekken geplaatst. Verschillende zaadmengsels zijn verspreid en er is hier en daar wat aangeplant om de eerste kaalheid wat te verzachten.

Op de plattegrond is te zien dat de verschillende biotopen van het duingebied rondom Bergen in de heem-

tuin zijn terug te vinden. Grofweg de ene helft van de tuin is voorzien van kalkarm zand, de rest van kalkrijk zand. Er zijn gradiënten aangebracht in hoogte, in bezonning en in vochtigheid.

De tuin zal geheel door vrijwilligers op ecologische wijze worden onderhouden. Dit betekent voor ons dat we na de start zo min mogelijk willen ingrijpen (wieden, snoeien etc.). We zoeken naar een aanvaardbare

ningstijden worden vertoond in het veldstudiecentrum. Zo gauw de begroeiing wat structuur heeft gekregen willen we beginnen met rondleidingen, lezingen en lessen. Op de langere termijn hopen we bijvoorbeeld ook cursussen 'tuinieren aan zee' aan te kunnen bieden. Echter, voorop moet staan dat de heemtuin iets te bieden moet hebben voor recreant en natuurliefhebber, dorpsgenoot en toerist: genieten en soms een beetje leren.

verhouding tussen een praktische en een principiële aanpak.

Toekomst

Het eerste jaar zal vermoedelijk nog vooral gericht moeten zijn op het opbouwen van de heemtuin en het informeren van de belangstellenden. Op korte termijn komt een informatiebrochure voor het publiek beschikbaar en wordt een informatiepaneel in de tuin geplaatst. Ook de DVD zal verder worden uitgebreid en tijdens ope-

Heemtuin Parnassia is gelegen in het Parnassiapark aan de Parkweg 2 te Bergen aan Zee. Het veldstudiecentrum is iedere zondagmiddag geopend; het park is permanent toegankelijk.

Nelleke Rosier
 nellekerosier@quiknet.nl
 Peter Lassooy
 info@wielmaker.nl